

СТАНОВИЩЕ

от проф. д.н. Кирил Костов

за качествата на дисертационния труд

„ОБРАЗОВАТЕЛНИТЕ ФУНКЦИИ НА ФИЗИЧЕСКОТО ВЪЗПИТАНИЕ В НАЧАЛНОТО УЧИЛИЩЕ“

за придобиване на образователната и научна степен
„Доктор“ от Невяна Докова Докова

I. Актуалност и значимост на разработвания в дисертационния труд проблем.

Не са малко нерешените проблеми в училищното физическо възпитание. Още повече са те в началното училище. В този училищен етап е необходимо физическото възпитание да се разглежда като учебно-възпитателен процес и дейност, които имат многопосочни въздействия върху детското психо-физическо и личностно развитие. Такова разбиране и отношение към предмета „Физическо възпитание и спорт“ ще позволи на учителя да осигури пълноценни условия за правилно психофизическо развитие на децата, за подобряване на тяхната двигателна култура и физическа годност, както и да осъществи необходимата психо-емоционална релаксация на учениците. Що се отнася до образователния елемент и развиването на познавателните способности на учениците, в Държавните образователни изисквания за учебно съдържание по „Физическа култура и спорт“ е посочено, че учениците трябва да придобият **начална спортна грамотност (образованост)**. От това следва, че образователните цели и задачи на този предмет трябва да бъдат насочени не само към усъвършенстването на естествено-приложните двигателни действия и овладяването на нови такива, но и да се получат **знания, формиращи спортната компетентност на обучаваните**.

Тази концепция е застъпена в разглеждания дисертационен труд и е категорично защитена от авторката с проведеното от нея теоретично и експериментално изследване, доказвайки с необходимите аргументи и експериментални данни, че на физическото възпитание в начална училищна възраст не трябва да се гледа само като на важен биологично-градивен процес, но и като на образователен процес, който интегрира в единство двигателната и познавателната активност на учениците. В тази връзка изследователската визия, представена в дисертационния труд, е насочена към два основни момента:

❖ *Първо, изучаване иманентната същност на образователните функции в контекста на физическото възпитание в началното училище с цел диференциране на нейните структурни компоненти, което е принос в теорията на училищното физическо възпитание.*

❖ *Второ, изследване на тяхното въздействие с различни по характер дидактически методи и похвати върху познавателната активност и нивото на спортна образованост на учениците, което пък от своя страна е принос в методиката и практиката на физическото възпитание в началното училище.*

II. Оценка на резултатите и приносите на дисертационния труд.

На получените резултати в дисертационния труд на Невяна Докова може да се даде висока оценка, като се има предвид, че те ще привлекат вниманието на спортно-педагогическата общност по отношение образователната същност на училищното физическо възпитание и ще насърчат началните учители и педагозите да отдават по-голямо значение на физическото възпитание като педагогически процес, използвайки неговите възможности за многопосочно положително въздействие върху цялостното личностно изграждане на учениците.

Все в този контекст може да се отбележи, че в рамките на образователната система предметът "Физическо възпитание и спорт" не трябва да бъде отъждествяван единствено и само с неговите двигателно-развиващи функции, които, макар и основни за физическото възпитание, не изчерпват неговата многофункционална същност, но и да се прозрے факта, че този образователен процес, може в нагледно-действена обстановка да интегрира в единство **двигателната с познавателната активност на учениците.**

В дисертационния труд на Невяна Докова се открояват приноси, както по посока на иновационни идеи в теорията на физическото възпитание и обогатяване на съществуващите знания, така също и приноси с приложен характер, които от позициите ми на научен ръководител на докторантката мога да определя, че в по-голяма степен са дело на самата докторантка. В същата степен това се отнася и за публикациите във връзка с дисертационния труд.

Най-общо тези приноси могат да бъдат формулирани, както следва:

- Разкрити са състоянието и тенденциите в развитието на съвременното начално училищно физическо възпитание както у нас, така и в редица европейски страни.
- Обособена е необходимостта от издигане образователния статут на физическото възпитание като учебен предмет с възможности да обучава, възпитава, развива.
- Разработен и апробиран е експериментален модел за усвояване на специфични знания в уроците по физическо възпитание и стимулиране познавателната активност на учениците.
- Представеният експериментален модел съчетава в себе си единството между теорията и практиката, което придава цялостност и завършеност на всеки учебен процес.
- Очертани са идеи и практически възможности за по-ефективно реализиране на образователните функции на физическото възпитание в началното училище като предпоставка за формиране на начална спортна грамотност.
- На базата на дедуктивно-логическия анализ са диференцирани съдържателните компоненти на понятието „спортна образованост“;
- Апробирани са в практиката дидактически тестове като обективно средство за проверка нивото на знанията на учениците по предмета „Физическо възпитание и спорт“.
- Въз основа на получените от изследването резултати се доказва, че в учебния процес по физическо възпитание съществуват реални условия за развитие, наред с двигателните, и на познавателните способности на учениците от началния етап на основната образователна степен.

III. Критични бележки.

На фона на цялостното ми положително отношение към идеите, резултатите и оформянето на този дисертационен труд, в дух на добронамерена „критика“, искам да добавя, че, според мен, макар и доста информативен и полезен, в този си вид литературният обзор към дисертацията, особено в часта на историческата справка, е направен малко шаблонно има уклон за изложение като в учебник. Вероятно това се дължи и на факта, че изследваният проблем е „тясно специфичен“ и изследванията върху него са доста оскъдни. Това предопределя в известна степен и използвания подход на авторката при написването на литературния обзор, реализиран от нея в по-широк план, поради малкия брой изследвания по избрания от докторантката научен проблем, което не ѝ позволява да навлезе в дълбочина и по-същество в него, без да търси преднамерено по-широк дискурс и структура на литературния обзор.

IV. Заключение

Рецензираният дисертационен труд е написан на много добър научен стил, с оригинални концептуални модели, илюстрирайки теоретическата дълбочина до която е достигнала авторката при изследването на проблема. Като цяло онагледяването е доста информативно, а статистическа обработка на получените експериментални данни е направена изключително професионално и показва една много добра математико-статистическа и методологическа грамотност на докторантката. Направеният задълбочен анализ на факторите, определящи крайния резултат от провеждането на заниманията по предмета „Физическо възпитание и спорт“ в училище, проведеният експеримент и получените в него резултати, обогатяващи спортно-педагогическата теория и практика и не на последно място актуалността на избрания за изследване проблем, ми дават основание с непоколебима увереност да препоръчам на уважаемите членове на Научното жури **ДА ПРИСЪДЯТ** на докторанката Невяна Докова Докова образователната и научна степен „ДОКТОР“ по научната специалност „Теория и методика на физическото възпитание“

Член на журито:

/проф. дпн К. Костов/

Дата: 10.10. 2011г.